

Література:

1. Bybee J., Perkins R., Pagliuca W. The Evolution of Grammar: tense, aspect, and modality in the languages of the world. The University of Chicago Press. 1994. 398 p.
2. Beavers J. Resultative Constructions. *The Oxford Handbook of Tense and Aspect*. Oxford University Press. 2012. P. 908–933.
3. Loar, Jian Kang. Chinese syntactic grammar: functional and conceptual principles. Peter Lang Publishing, Inc. 2011. 493 p.
4. McEnery Tony, Xiao Robert. Aspect in Mandarin Chinese: A corpus-based study. John Benjamins Publishing Company, 2004. 303 p.
5. 曹广顺. 试论汉语动态助词的形成过程. *汉语时体的历时研究*. 语文出版社. 2009年. 30 – 40页.
6. 李光杰. 汉语发展史研究. 黑龙江大学出版社. 2013年. 325 页.

УДК 141

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-284-8-62>

Рецензук Т. М.

ORCID: 0000-0003-1111-6888

аспірантка кафедри української літератури

Волинський національний університет імені Лесі Українки

м. Луцьк, Україна

АЛЮЗІЇ ІНДОЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЕПІЧНОЇ ТРАДИЦІЇ В КИТАЙСЬКІЙ НАРОДНІЙ КАЗЦІ «СОРОМ'ЯЗЛИВА КВІТКА» (“含羞草花语与传说故事”)

Ключові слова: китайська казка, українська казка, фольклор.

Індоєвропейський канон мисливської, скотарської, рільницької казки має певний набір елементів, знаючи особливості поєднання яких, легко передбачити загальний набір сюжетних колізій і навіть цілісний сюжет.

Китайська народна казка «Сором'язлива квітка» позбавлена таких закономірностей побудови сюжету, однак окремі елементи її сюжету добре пізнавані з індоєвропейський казок, перелік яких для європейців містить покажчик Аарне-Томпсона. Зачин казки, в якій дід ловить рибу, промовляючи магічну формулу «ловися, рибко, велика, а не маленька» (“钓! 钓! 钓! 小鱼莫来大鱼到。”), посутньо нагадує сюжетний елемент української казки про Лисичку-сестричку і Вовчика-

братика. Єдина разюча відмінність, що в українській казці чоловічий персонаж виявляється нікчемним рибалкою, який не має поняття навіть про інструмент улову. Китайський же персонаж мало того, що користується вудкою, то ще й вважає це своє вміння езотеричним, тобто вибраним, а не загальним. Саме тому відмовляється ділитися ним. Водночас він відправляє хлопця наче в іншу цивілізаційну епоху, де юнак повинен пройти обряд ініціації. В умовний езотеричний простір, який виявляється незбагненим з езотеричного погляду.

В китайській казці роль чарівної помічниці виконує дівчина Лотосяна (荷花女), яка в індоевропейських сюжетах постає як нагорода за пройдені випробування, бо роль чарівних помічників в них часто виконують люди старшого віку.

Феєричні перетворення чарівної жінки мало що мають спільного з аналогічними сюжетами індоевропейських казок. Радше вони нагадують легендарні сюжети з мотивом метаморфози. Зрештою, і весь подальший сюжет переходить у площину легенди. На шляху героя-ініціанта трапляється відьма-звabниця, яка легко виманює в нього чарівний фетиш, що надалі призводить його до фатального кінця.

Легендарне й закінчення цієї казки: після своєї смерті герой реінкарнується в кущик мімози сором'язливої.

По суті, це етіологічний сюжет на тему, звідки взялася мімоза, що в українській традиції властивий міфологічним легендам. Але легенда відображає значно вищий рівень суспільної свідомості, ніж казка. Тому в індоевропейських легендарних сюжетах також трапляється симбіоз обох жанрів. Проте в них казкові елементи видаються за пережитки давнішої утраченої традиції.

В китайській казці всі ті елементи перебувають в рівноправних стосунках. Фрагментарність, яка спостерігається в її сюжеті, може вважатись свідченням механістичних запозичень з індоевропейської казкової епіки, а відтак це можна вважати ознакою її пізнішого походження.

Література:

1. Давидюк В. Ф. Вибрані лекції з українського фольклору. Луцьк : Твердиня, 2010. 448 с.

2. Китайські народні казки/ упоряд., вступне слово І. К. Чирка ; мал. О. М. Михайлової-Родіної. Київ : Веселка, 1985. 159 с.